

Vladimir Arsenijević

OBIČNE, MALE STVARI

Tog jutra u kuhinji zatekla je velikog crnog insekta.

Stajao je u sudoperi i strizao dugačke antene staloženo, poput mudraca. Zgađena, pustila je vodu. Mlaz ga je zahvatio u času. Batrgao se u vrtlogu koji ga je nosio ka odvodu.

Usredsredila se potom na pripremanje kafe. Po navici je svakog jutra pripremala duplu dozu.

Tek kad je aparat počeo da šišti, ponovo je pogledala prema sudoperi. Insekt i dalje je bio tu. Borio se s mlazom vode. Ali udovi su ga izdavali, krila su mu već bila pokidana pri vrhovima a na tim je mestima provirivalo živo meso tamnožute boje.

Osetila je kako joj se utroba podiže. Zatvorila je vodu.

Insekt se povukao u ugao sudopere i ukočio. Mirovao je tu neko vreme. Onda je krenuo da se vere uz zid sudopere. Izranavljen, vukao je stražnje noge i svaki put iznova bespomoćno klizio unazad. Ipak, nije odustajao.

Sa simsa kuhinjskog prozora dohvatila je praznu saksiju. Na njenom dnu bilo je nešto suve zemlje. Poklopila ga je i insekt je lako skliznuo unutra. Vratila je saksiju na sims i zatvorila prozor.

Sela je za kuhinjski sto. Nadlanicom je obrisala čelo. Sipala je u šolju vrelu crnu tečnost iz staklenog bokala i progutala gutljaj. Ali ništa u tom času nije moglo da joj prija pa tako ni uobičajena polovina po navici pripremljene duple doze jutarnje kafe.

*

Prošlo je četrdeset dana od smrti njenog supruga. Iako je paroh lokalne crkve želeo da očita molitvu za njegovu dušu i predlagao joj da mu priredi pomen, njoj to nije padalo na pamet. Dosta što se na sahrani nametnuo i protiv njene volje održao nekakvu zbrzanu verziju službe. Kad god se krstio i izgovarao "Amin", ona i njen sin stajali su nepokretno, oborenih glava. Jedino se negovateljica spremno krstila za njim. Naopako, doduše. Ronila je suze i išla joj na nerve.

Obredu su, po želji pokojnika, pored paroha prisustvovali samo njih troje. Pepeo su prosuli kasnije, na unapred predviđenom mestu. I tada ih je bilo samo troje. Prisustvo negovateljice bilo im je neprijatno i nastojali su da je ignorišu, i sin i ona podjednako. Nisu je oni ni birali, uostalom. Poslala im ju je Agencija za palijativnu negu. Bila je izbeglica iz rata koji je pre dvadesetak godina harao u već nekoj zemlji na jugoistoku kontinenta. U prvo vreme mislila je da je muslimanka ali jednom ju je zatekla kako se krsti. Svakog jutra tiho je ispijala šolju čaja u kuhinji pre nego što bi se posvetila poslu. U bolesnikovu je sobu ulazila kao da se penje u svemirsku letelicu. Ili kao da silazi u mračan rudnik. Slušala ju je kroz zidove kako mu čita. Iz dana u dan. Naglasak joj je, i nakon svih tih godina ovde, bio grozan.

Mislili su da će kraj doći brže ali nekad se te stvari neplanirano oduže. Tako je negovateljica kod njih ostala gotovo godinu dana. Sve to vreme, neobjašnjivo, nije joj polazilo za rukom da zapamti njeno ime. Duboko u srcu znala je da nije zlonamerna, ali naprosto joj nije išlo. Negovateljicu je to vređalo i njihov odnos je ostao suzdržan i hladan.

U svakom slučaju, kad se sva halabuka nakon smrti, kremacije i pratećih rituala stižala, nije je više viđala. Nije o njoj razmišljala i nije bilo konkretnog razloga da baš tog jutra pomisli na nju. Ali, eto, pomislila je. Osećaj da joj život šalje poruke tinjao je u njoj i razbuktao se čim se usred tog njenog mozganja uz kafu sasvim neuobičajeno oglasilo zvono na ulaznim vratima. A kad je na kućnom pragu ugledala upravo nju, negovateljicu, taj je osećaj naglo kulminirao. Obradovala joj se kao nikad pre. "Drago mi je da vas vidim", rekla joj je. "Uđite, uđite."

Negovateljica je oprezno zakoračila u stan. Torbu je odložila u predsoblju. Htela je da se izuje, kao nekad.

Ona ju je u tome sprečila. "Jeste li za kafu?", upitala ju je, uvodeći je u dnevnu sobu.

"Zašto da ne", uzvratila je negovateljica. Naglasak joj je i dalje bio očajan. Ali njoj se činilo da možda ipak postoji budućnost u kojoj bi to moglo i da prestane da joj smeta.

"Odmah stiže, draga", zacrvkotala je stoga i spremno joj poslužila drugu polovinu po navici pripremljene duple doze jutarnje kafe.

*

Kad je negovateljica napokon otišla, utroba joj se uvrtala od gladi. Pomislila je na zelenu salatu i jagode, na dve kriške ražanog hleba tanko premazane puterom i na oporost planinskog sira na nepcima. Ali čim je zakoračila u kuhinju prisetila se velikog crnog insekta. Otvorila je prozor i pažljivo zavirila u saksiju. On je mirovao tu, na njenom dnu, na pokrovu suve zemlje. Ponovo je gracioznim pokretima strizao dugačke antene. Kad je osetio da se nešto nadvija nad njim, ukočio se.

Nju je to raznežilo. Došlo joj je da ga pomazi. Ali prenula se i povukla pa brzim pokretima pripremila planirani obrok, stavila sve na drvenu tacnu i prešla u dnevnu sobu.

*

Tog popodneva našla se sa sinom u omiljenoj poslastičarnici. Iznenadna poseta negovateljice ostavila je na nju snažan utisak i mora da je za njegov ukus predugo govorila o tome. Posmatrala ga je kako tipka poruku na mobilnom telefonu i mehanički klima glavom. Otvorenim dlanom pecnula ga je po ruci u kojoj je držao telefon. "Hej", rekla mu je. On se trgnuo. Pogled mu je bio podbuo. "Govorim ti o njenom mužu", nastavila je. "Odobren mu je boravak. Konačno će i on odbeći iz onog užasa tamo i pridružiti se ovde njoj i njihovoj deci."

"Lepo za njih, zar ne?", uzvratio je njen sin bezvoljno.

Uzdahnula je. "Valjda", rekla je. "Ponekad ipak mislim da bi najbolje bilo kada bi svi lepo ostali tamo gde jesu."

"Samo zato što je tebi tako udobno tu gde jesi", zvučao je zgađeno, "ne znači da ti sve to i pripada."

Oduvek je bio pametnjaković. Poput oca.

"Pa ne znam", rekla je. "Nekakav izbor bi ipak trebalo da postoji."

Lice njenog sina je zablistalo. "Kad smo već kod toga", nagnuo se prema njoj, "imam pitanje za tebe. Jesi spremna? Pazi sad. Gde se, po tebi, nalazi istočna granica Evrope?"

Delovao je izazovno, poput TV voditelja.

Zažmurila je i zamislila granični kamen na golom, vetrovima šibanom planinskom vrhu. Gde, zaista? Nije znala.

"Ne znam", rekla je. "Ne znam zaista."

Njemu se nije žurilo. Neka samo ona razmisli. Iskoristio je pauzu da joj objasni kako je upravo to pitanje - *Where does Europe end in the East?* - moderator postavio gostu na nedavnoj tribini u kulturnom centru. Nije skidao pogled s nje. Bilo je nečeg manijačkog u načinu na koji su mu oči svetlucale.

"I šta mu je gost odgovorio?", upitala je jedino zato što je osećala da on to od nje očekuje, strahujući ujedno da će neoprezno uleteti u već nekakvu zamku. *Kad bi ga neko voleo*, razmišljala je ujedno, posmatrajući svoje rođeno dete kao da posmatra apsolutnog stranca. *Kad bi ga neko, barem i na kratko, voleo.*

"*It does not end*", prošaputao je njen sin upravo tad, krajnje dramatično.

"*It fades away.*"

*

Te večeri nije ulazila u kuhinju. Gledala je vesti na TV-u. Pred njom su se smenjivali diktatori, predsednici, ministri i generali. Kolone izbeglica,

unesrećenih, postradalih. Ratovi, sukobi, prirodne katastrofe, ubistva, seksualna zlostavljanja. Okrenula je kanal. Neko vreme gledala je prastari sitkom na drugom kanalu. Ništa je nije tako umirivalo, ništa život nije činilo toliko lepim kao loše šale i nasnimljeni smeh, pomislila je. Obične, male stvari, sve te obične i male stvari! Gotovo se zagrcnula. Pojačala je ton. Neko vreme se smejala kad god bi se smejali i nasnimljeni ljudi, a onda je, postićena, naglo isključila TV i otišla na spavanje.

Probudila se usred noći. Ustala je i otišla u kuhinju. Popila je čašu vode iz česme. Onda je otvorila prozor. Oprezno je zavirila u saksiju. Insekt, baš kako je i strahovala, nije bio tu. Podigla je saksiju. Nije ga bilo ni ispod ni iza nje. Nagnula se preko simsa koliko je god mogla i pogledala spoljni zid zgrade.

Jedva vidljiva krivudava linija služi spuštala se niz fasadu i gubila u tami.